

Váleční poškození: * VI. nař. ze 7. prosince 1922 č. 363 Sb., jímž se provádí zák. o požitcích vál. poškozenců z 20. února 1920 č. 142 Sb. ve znění zák. z 25. ledna 1922 č. 39 Sb., odporuje předpisu § 4, odst. 1 tohoto zák., pokud k tomuto předpisu stanoví v odst. 1, že pro zjišťování a započítávání příjmu uvedeného v § 4 odst. 1. zák. platí všeobecné zásady [§ 2, odst. a) a b)] tohoto nařízení, zejména, že rozhodujícím jest roční příjem docílený v předcházejícím roce kalendářním.

(Nález ze dne 23. září 1926 č. 7498).

Věc: Emerich N. v P. proti ministerstvu sociální péče (min. m. taj. Dr. Vojt. Elsnic) o invalidní důchod.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á j a k o b e z d ů v o d n á.

D ů v o d y: Výměrem zem. úřadu pro péči o vál. poškozence v Čechách z 18. července 1923 byl Emerich N. dle lék. prohlídky z 8. června 1923 uznán vál. invalidou a stanovena jeho neschopnost k výdělků 100%. Na základě tohoto nálezu a vzhledem na ostatní podmínky zákona byl mu dle zák. z 20. února 1920 č. 142 Sb. ve znění zák. z 25. ledna 1922 č. 39 Sb. od 1. února přiznán invalidní důchod ročních 2400 Kč s 50% drah. přírůžkou 1200 Kč ročně a na dítě Eugonii 240 Kč ročně, celkem 3840 Kč ročně.

Výměrem z 11. února 1924 vyslovil týž zem. úřad, že se st-li dle zák. č. 142/1920 ve znění zák. č. 39/1922 od 1. srpna důchod invalidní nepřiznává, poněvadž konaným šetřením bylo zjištěno, že příjem st-lův z trafiky za dobu od 19. července 1923 do 31. prosince 1923 činil 4567 Kč. Ježto mu byla jako vál. poškozenci dne 19. července 1923 přidělena trafika a příjem z ní převyšuje o 100% důchod, který by mu jinak příslušel, nemá od 1. srpna 1923 nároku na důchod a neprávem vyplacená částka 2240 Kč od 1. srpna 1923 bude vymáhána k vrácení (§ 4 odst. 1. cit. zák.).

Nař. rozhodnutím zamítlo min. soc. péče odvolání st-lovo. — — —

O stížnosti uvážil nss toto:

Zákon o požitcích vál. poškozenců č. 142/1920 ve znění zák. č. 39/1922 v 1. odst. § 4 stanoví: »Vál. poškozenec, jemuž byly uděleny licence (koncese) k provozování biografu, místo třídní loterie, trafika nebo podnik, jenž min. soc. péče bude prohlášen za rovnocenný, má nárok na důchod pouze tenkrát a potud, když a pokud příjem z těchto podniků nepřevyšuje o 100% požitků, jež by mu jinak dle tohoto zákona příslušely.«

Jest nesporno, že st-l převzal trafiku jemu udělenou k provozu dne 19. července 1923 a že čistý výnos z této trafiky činil i po odečtení investičních výloh 6500 K za dobu od 19. července 1923 do 31. prosince 1923 4567 Kč, tudíž že převyšoval o 100% důchod invalidní, který by st-li dle zák. příslušel za tutéž dobu. Na sporu jest jedině, zdali otázku nároku na důchod za uvedenou dobu jest posouditi dle poměrů st-lových v předcházejícím roce kalendářním, t. j. v roce 1922, či dle příjmu z udělené trafiky v roce 1923 docíleného.

Stížnost stojí na stanovisku, že pro určení hranice příjmu směrodatné pro posouzení nároku na důchod v případě odst. 1. § 4 jest rozhodný roční příjem tvořící základ pro ukládání daně z příjmu, tedy příjem za rok předešlý a dovolává se v té příčině ustanovení § 2 odst. 1. cit. zák., že nárok na požitky přísluší vál. poškozenci, jehož roční příjem nedosahuje určité výše zákonem stanovené a ustanovení prov. nař. ze 7. prosince 1922 č. 363 Sb., které k § 2 odst. 1. pokud se týče k § 4 odst. 1 stanoví, že příjmem ve smyslu zákona se rozumí příjem tvořící základ pro ukládání daně z příjmu a že rozhodujícím jest roční příjem docílený v předcházejícím roce kalendářním.

Názor tento nelze uznati za správný. Zákon o požitcích vál. poškozenců upravuje v odst. 1. § 4 otázku nároku vál. poškozenec dle tohoto zák. v případech, kde vál. poškozenec má příjmy plynoucí z pramene v předpisu tom zvláště specifikovaného, kdežto § 2 mluví o příjmech vůbec bez rozdílu pramene. Předpis § 4 odst. 1. jest normou speciální, výjimečnou, kterou sluší vykládati přesně především z jejího znění a pro jejíž výklad nelze použiti normy § 2 pro jiný případ dané. Znění předpisu § 4 odst. 1., zejména slova: »pouze tenkrát a p o t u d, když a p o k u d příjem . . . nepřevyšuje« dávají jasně výraz myšlenke zákonodárcově, že vál. poškozenec nemá nároku na důchod po tu dobu, po kterou příjem z podniku převyšuje hranici v zák. uvedenou, že zákon stanoví tu ztrátu důchodu, jakmile jest zjištěno, že příjem z podniku uděleného přesahuje neb přesahoval hranici zákonem stanovenou a po celou dobu, po kterou příjem ten trvá. Nelze proto za to míti, že zákon v § 4 odst. 1. má na mysli celoroční příjem z podniku za rok předcházející. Takový výklad by odporoval intenci zákona, aby vál. poškozenec nepobíral od státu důchodu v době, ve které má příjem z podniku, k němu dostal od stát. správy licenci, důchod ten daleko převyšující. Kdyby měl býti příjem z podniku v § 4 odst. 1. uvedeného za celý rok předcházející směrodatný pro posouzení, zda a pokud vál. poškozenci přísluší důchod dle zákona, musilo by to býti v předpisu tom výslovně stanoveno. Když však zákon v § 4 odst. 1. o r o č n í m příjmu nemluví, nelze předpis ten z jeho znění vyložiti jinak, než jak právě uvedeno.

Úřadu, který důchod poukazuje, jest tedy zákonem zůstaveno, aby zjistil, zda výnos z podniku převyšuje důchod o 100% buď za každé jednotlivé období, za něž se důchod poukazuje (§ 30 cit. zák.) zvláště, anebo za více takových období, neukládá však zákon úřadu, aby vyčkával uplynutí celého roku pro zjištění hranice příjmové. Nelze proto právem tvrditi, že v případě § 4 odst. 1. platí zásada § 2 odst. 1, že směrodatný jest roční příjem v předešlém roce kalendářním. Prov. nař. č. 363/1923 odporuje tudíž předpisu zákona v § 4 odst. 1, pokud k tomuto předpisu stanoví v odst. 1., že pro zjišťování a započítávání příjmu uvedeného v § 4 odst. 1. platí všeobecné zásady (§ 2 odst. a) a b)) tohoto nařízení.

Ryzí příjem st-lův z trafiky za dobu od 19. července 1923 do 31. prosince 1923 byl dle zjištění úřadu, jehož správnost stížnost nepopírá, o 100% vyšší, než důchod, který by st-l dle zák. o požitcích vál. poškozenců za tutéž dobu příslušel, pozbyl tudíž st-l nároku na důchod již po zákonu samém ode dne, kdy příjem z trafiky počal. Tato ztráta nároku na důchod po zákonu již nastalá byla výrokem, jež žal. úřad potvrdil,

toliko deklarována. Tento deklaratorní výrok však působí ex tunc od toho okamžiku, kdy počal právní stav určující ztrátu nároku na důchod, třebaš okolnosti skutkové tento právní stav zakládající teprve později byly úřadem zjištěny. Nelze proto dáti stížnosti za pravdu, že právní nárok na důchod st-lem nabytý mohl zaniknouti a důchod býti zastaven teprve po uplynutí roku 1923 a od doby, kdy bylo zjištěno, že příjem st-lův z trafiky převýšil hranici příjmu v § 4 odst. 1. cit. zák. stanovenou.

Důvodnou nelze uznati stížnost ani pokud proti výroku o povinnosti st-le k vrácení neprávem přijaté částky namítá, že částku tu bona fide přijal a spotřeboval, neboť dle § 31 odst. 2. zák. č. 142/20 důchodcové jsou povinni každou změnu ve svých poměrech, jež se dotýká podmínek, za nichž důchod byl přiznán a vyměřen, oznámiti ihned zem. úřadu a ručí za škodu vzniklou opomenutím této povinnosti. Toto ručení za škodu uvedeným opomenutím způsobenou zahrnuje pak v sobě nutně povinnost toho, kdo nesplnil příkaz ve zmíněném ustanovení daný, vrátiti to, co mu neprávem bylo vyplaceno (srv. nál. nss-u Boh. 5020 adm.). St-l dle obsahu spisů správních neoznámil ihned, jak byl povinen, zem. úřadu, že mu byla trafika udělena, ač udělení to bylo změnou z poměrech ve smyslu cit. ustanovení. Jest proto povinen k náhradě škody, která vznikla státu vyplacením částek důchodu, na něž st-l neměl po rozumu § 4 odst. 1. právního nároku.

Č. 5895.

Tiskové právo. — Policejní právo trestní (Slovensko): O skutkové povaze přestupku podle § 29 č. 4 zák. čl. XIV : 1914 (vyvěšení plakátu bez povolení).

(Nález ze dne 23. září 1926 č. 18.863).

V ě c: Michal K. v P. proti ministru s plnou mocí pro správu Slovenska o přestupek § 29 odst. 4. zák. čl. XIV : 1914.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á j a k o b e z d ů v o d n á.

D ů v o d y: Rozsudkem min. pro Slov. ze 6. března 1925 potvrzen byl v pořadí instančním rozsudek polic. trest. soudce v P. ze 6. září 1924, kterým byl st-l uznán vinným přestupkem dle § 11 odst. 4. zák. čl. XIV : 1914, jehož se dopustil tím, že dal vylepit plakáty politického rázu, aniž měl k tomu úřední povolení, a odsouzen proto na základě § 29 zák. čl. XIV : 1914 k peněžitě pokutě 200 Kč, v případě nedobytnosti k uzavření na dobu 10 dnů. Ve svém rozhodnutí odvolal se žal. úřad na důvody rozsudku župního úřadu župy košické ze 17. prosince 1924 a dodal, že obsah plakátu, který obžalovaný dal vyvěšiti, jest způsobilý vyvolati veřejný nepokoj, tak že jeho rozšiřování nemohlo býti povoleno. Rozsudkem župního úřadu v Košicích byl rozsudek stolice prvé potvrzen, a to z jeho důvodu. Policejní trestní soudce v P. pak na odůvodnění svého odsuzujícího výroku uvedl mimo jiné, že st-l dal vylepit plakáty, kterými bylo obecnstvo vyzváno, aby se dostavilo na komunistickou schůzi, jež bude odbývána dne 27. července 1924 za účelem demontro-